

Gladheidbestrijdingsplan Sittard-Geleen seizoen 2022/2023

Inhoudsopgave

- 1. Inleiding**
- 2. Algemeen**
- 3. Aansprakelijkheid**
- 4. Uitvoering**

1. Inleiding

De gemeente heeft als wegbeheerder een zogenoemde zorgplicht. Die verplichting is geregeld in de artikelen 15, 16 en 30 van de Wegenwet. Hierin is verwoord dat de gemeente moet zorgen voor het in goede en veilige staat verkeren van openbare wegen, als de betreffende weg niet onder verantwoordelijkheid valt van andere overheidsorganen. Binnen deze verantwoordelijkheid valt ook de gladheidbestrijding. Belangrijk hierbij is dat het gaat om een *inspanningsverplichting* van de gemeente: er is geen sprake van een *resultaatverplichting*.

De zorgplicht van de gemeente gaat niet zover dat de veiligheid van de weg te allen tijde gegarandeerd moet worden. Dit neemt niet weg dat de gemeente in geval van schade als gevolg van gladheid moet kunnen aantonen dat zij haar inspanningsverplichting is nagekomen.

Het gemeentelijk beleid voor de gladheidbestrijding wordt enerzijds gestuurd door wettelijke kaders, anderzijds door beschikbare financiële middelen. Voorts krijgen zaken als toegankelijkheid en milieubelangen de aandacht.

De *doelstelling* van dit gladheidbestrijdingsplan is om met de beschikbare middelen een juiste mix te vinden tussen enerzijds de belangen van het milieu en anderzijds een zo optimaal mogelijke toegankelijkheid door bestrijding van de gladheid. In het plan komen daarnaast alle facetten aan bod die een rol kunnen spelen bij de bestrijding van gladheid in winterse omstandigheden. Denk hierbij aan juridische zaken, meldingenregistratie, arbo-zaken enzovoort.

Veiligheid voor de weggebruiker staat uiteraard voorop bij de gemeentelijke sneeuw - en gladheidbestrijding. De mate van veiligheid wordt echter mede bepaald door het gedrag van de verkeersdeelnemers. Hoe goed en adequaat een sneeuw - en gladheidbestrijding ook mag zijn, ten aanzien van de veiligheid in winterse omstandigheden geldt net zoals onder alle omstandigheden dat de weggebruiker altijd zijn *eigen verantwoordelijkheid* heeft.

Sinds het gladheidseizoen 2013/2014 wordt zoveel mogelijk preventief gladheid bestreden. Met preventieve gladheidbestrijding wordt bedoeld dat op de met behulp van weersvoorspellingen en sensoren voorspelde gladheid geanticipeerd wordt. De gladheidbestrijdingsacties vinden dan plaats voordat de daadwerkelijke gladheid optreedt om de gladheid te voorkomen.

2. Algemeen

De gladheidbestrijding is per 1 januari 2011 overgedragen naar het regionaal afvalbedrijf RWM. RWM heeft een beschikbaarheid- respectievelijk bereikbaarheidsdienst. Hier is tevens de gladheidcoördinatie ondergebracht. Het besluit om te starten met de bestrijding wordt genomen door de dienstdoende gladheidbestrijdingscoördinator.

In de gemeente Sittard-Geleen wordt de preventieve gladheidbestrijding uitgevoerd middels het gebruik van natzout dat bestaat voor 70% uit wegzout en voor 30% uit pekkel. Dit is een oplossing van 20% zout en 80% water. Door preventief te strooien wordt voorkomen dat het wegdek glad wordt. Daarnaast hecht natzout beter aan het wegdek dan droogzout en er is minder zout nodig om hetzelfde effect te verkrijgen. Het inzetten van de natzoutmethode is een zeer effectieve manier van het inzetten van dooimiddelen. IJs of sneeuw hecht zich niet of hecht zich veel minder aan het wegdek. Bij preventief strooien bestaat wel de kans dat men *onterecht* een strooiactie uitvoert omdat uiteindelijk het wegdek niet glad is geworden.

Toch is landelijk (CROW) vastgesteld dat dit minimaal is. Het effectiever inzetten van dooimiddelen is beter voor het milieu. Goede kennis van de weersomstandigheden en wegdekomstandigheden is wel essentieel. (Nieuwe) Ontwikkelingen op dit gebied worden nauwlettend gevolgd.

Paraatheid

RWM bewaakt gedurende het gladheidseizoen meerdere malen per dag het mogelijke optreden van gladheid met behulp van een website van een weerbureau. Op de website wordt per uur een voorspelling van de wegdekconditie gegeven. De website wordt voortdurend aangepast door het weerbureau. Naast weervoorspellingsmodellen gebruikt het weerbureau informatie van sensoren in de wegen in Limburg, de zogenaamde gladheidmeldsystemen (GMS), voor de voorspelling van het optreden van gladheid. Ook waarschuwt het bureau als er onverwachte gladheid op kan treden of gladheid veroorzakende neerslag op komst is.

Daarnaast volgen de dienstdoende gladheidcoördinatoren van RWM de weersvoorspellingen via de radio en televisie. Verder wordt de politie verzocht meldingen van gladheid door te geven aan RWM en schouwen de gladheidcoördinatoren bij twijfel de wegen.

Bij te verwachten gladheid worden een aantal voorzorgsmaatregelen getroffen:

- materieel wordt gereed gemaakt
- personeel wordt geconsigneerd
- betrokken bedrijven worden ingelicht
- en er wordt overgegaan tot het preventief bestrijden van de gladheid

Het bestrijden van gladheid zal worden opgestart :

1. **als dit wordt aangegeven op de website van het weerbureau;**
2. **na een signaal van het weerbureau.**
3. **na eigen waarneming**
4. **na melding van gladheid door derden.**

Inzet

De dienstdoende coördinator beslist of de inzet zich beperkt tot plaatselijke bestrijding of dat algehele gladheidbestrijding nodig is. Deze bepaalt ook de mate van inzet van personeel en materieel bij plaatselijke gladheid. De inzet van personeel is gebonden aan de kaders van het Arbeidstijdenbesluit. Mocht zich de situatie voordoen dat omwille van het Arbeidstijdenbesluit

de gladheidbestrijding moet worden afgebroken, dan meldt de dienstdoende coördinator dit aan de gemeente. Tevens geeft de coördinator het tijdstip aan wanneer de werkzaamheden worden hervat.

Voorlichting

Veiligheid staat voorop tijdens winterse omstandigheden. Burgers dienen goed geïnformeerd te worden over wat de gemeente wel en misschien nog belangrijker wat de gemeente *niet* doet in geval van gladheid.

De burger wordt nadrukkelijk gewezen op de eigen verantwoordelijkheden. Hierbij moet gedacht worden aan onder andere het bestrijden van gladheid op het trottoir voor eigen woning. Informatie vindt ook plaats via de gemeentepagina in de Trompetter en de gemeentelijke site.

Gevaarlijke situaties

In extreme omstandigheden bestaat de mogelijkheid dat de gladheid of sneeuw niet onder controle wordt gekregen en er gevaarlijke situaties kunnen ontstaan. In zo'n geval worden op aangeven van de coördinator wegen afgesloten. Dit gebeurt onder toezicht van een opzichter van team Wijkbeheer. De coördinator informeert ook de Politie. Voorts ligt hij de persvoorlichter in volgens separate instructies. De instructies worden jaarlijks in oktober geactualiseerd.

Toegankelijkheid

Sneeuw en gladheid hebben een negatieve invloed op de kwaliteit van de toegankelijkheid. Ook hier geldt echter dat de totale kwaliteit niet te allen tijde kan worden gegarandeerd.

Milieu

Het onbeperkt gebruiken van een dooimiddel, vaak zout, is slecht voor het milieu.

Uitgangspunt van het beleid is om in winterse omstandigheden op een verantwoordelijke manier zo weinig mogelijk zout te strooien. Daarbij speelt de temperatuur ook een belangrijke rol. De werking van zout bij het bestrijden van gladheid neemt namelijk beneden -6°C af en is dus weinig effectief. Bij preventieve gladheidbestrijding wordt – zoals eerder gemeld - meestal natzout gebruikt. Dit is een samenstelling van wegzout en pek. Het werkt effectiever en er wordt minder zout gebruikt. Het is hierdoor beter voor het milieu.

Verder wordt de effectiviteit van het dooimiddel, zout, niet zozeer bepaald door de hoeveelheid, maar door de combinatie zout en weggebruik. Hoe drukker de weg, hoe sneller en beter de werking. Gelet op de demografische ontwikkelingen zal er de komende jaren gekeken worden naar de mogelijkheden van een fijnmazigere aanpak.

3. Aansprakelijkheid

De gemeente heeft geen risicoaansprakelijkheid

Schadeclaims die voortvloeien uit ongevallen door gladheid zijn dikwijls gebaseerd op de risicoaansprakelijkheid van de wegbeheerder zoals vastgelegd in artikel 6:174 Burgerlijk Wetboek (BW). In dit artikel is bepaald dat de gemeente als wegbeheerder aansprakelijk is voor de wegen die niet voldoen “aan de eisen die men daaraan in de gegeven omstandigheden mag stellen en daardoor gevaar opleveren voor personen dan wel zaken”. Uit jurisprudentie blijkt evenwel dat dit niet correct is. Volgens diverse rechters kan artikel 6:174 BW in beginsel slechts toepassing vinden indien er sprake is van een gebrek aan het wegdek, weglichaam of de weguitrusting en niet indien de gebrekkigheid bestaat uit de aanwezigheid van voorwerpen of substanties die van oorsprong niet op de weg thuishoren. Sneeuw en ijs behoren hiertoe. Dit betekent dat er bij gladheid geen sprake is van risicoaansprakelijkheid.

De gemeente heeft een inspanningsverplichting

De schadeclaim aan de gemeente kan ook worden gebaseerd op het verwijt van het plegen van een onrechtmatige daad (artikel 6:162 Burgerlijk Wetboek). Onder een onrechtmatige daad verstaat het Burgerlijk Wetboek een inbreuk op een recht en een doen of nalaten in strijd met een wettelijke plicht of met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt.

Weerlegging van de aansprakelijkheid is dan alleen mogelijk indien de gemeente kan aantonen dat zij alles heeft gedaan wat redelijkerwijs binnen haar vermogen lag. Uit dit artikel vloeit dan ook de zorgplicht van de gemeente voort. Bij gladheid op wegen ‘beperkt’ deze verplichting zich tot een zogenoemde *inspanningsverplichting* en niet tot een *resultaatverplichting*.

Hoe aansprakelijkheid te voorkomen

Om aansprakelijkheid te voorkomen moet de gemeente beschikken over een door het college vastgesteld gladheidbestrijdingsplan. Daarnaast is een aantoonbaar adequaat alarmeringssysteem bij gladheid belangrijk. Voorts is het van belang om dagelijks een gedetailleerd logboek bij te houden waarin onder anderen vermeld wordt wanneer en waarom er is gestart met de bestrijding van sneeuw en gladheid, waar de activiteiten zijn uitgevoerd, hoe de weersomstandigheden op dat moment waren. Voorts is van belang dat de gemeente goed communiceert met haar burgers. Daaronder wordt verstaan het gedurende de winterperiode informeren van de burgers over de werkwijze van de gemeente en ze daarnaast te waarschuwen voor mogelijke gladheid.

Aansprakelijkheidspolis

Resumerend geldt dat de gemeente met een actueel gladheidbestrijdingsplan en een adequate uitvoering niet snel aansprakelijk kan worden gesteld. Mocht de gemeente, om wat voor reden dan ook, wel aansprakelijk zijn, dan kan een beroep gedaan worden op een aansprakelijkheidsverzekering die de risico's bij gladheid dekt. In deze polis is overigens wel een eigen risico opgenomen.

4. Uitgangspunten voor de uitvoering

Uitvoering mechanische gladheidbestrijding

De uitvoering van de gladheidbestrijding is – voor wat betreft de mechanische bestrijding - geheel ondergebracht bij RWM. RWM verzorgt de regie en aansturing van personeel en materieel bij het bestrijden van gladheid als gevolg van opvriezen en sneeuwval.

Bij algehele gladheidbestrijding kunnen niet alle wegen in één keer worden aangepakt. Er worden prioriteiten gesteld. De wegen en routes worden ingedeeld in drie categorieën:

- A-routes
- B-routes
- R-routes

A-routes

Deze categorie heeft de hoogste prioriteit samen met de R-route. Onder de A-routes vallen:

- Doorgangswegen
- Hoofdverbindingswegen
- Toegangswegen voor hulpdiensten
- Busroutes
- Bruggen en viaducten

B-routes

De wegen die vallen onder categorie B, komen na de A-routes en de R-routes (rijwielpaden) aan de beurt. Wegen met de aanduiding B-route zijn:

- wijkverbindingswegen
- gevaarlijke wegdelen binnen wijken
- drukke wegen op industrieparken

R-routes

Onder de R-routes vallen de rijwielpaden. R-routes krijgen samen met de A-routes bij verwachte c.q. optredende gladheid of sneeuwval de eerste aandacht. Met name fietsers en bromfietzers zijn bij winterse omstandigheden extra kwetsbaar.

Bruggen en viaducten

Bruggen en viaducten koelen veel sneller af dan wegen. Naast de A-, B en R routes is er een speciale bruggenroute waarbij een voertuig zowel het wegdek als de fietspaden op bruggen en viaducten strooit.

Uitvoering handmatige gladheidbestrijding

De handmatige uitvoeringstaken liggen bij het team Wijkbeheer. Gladheid of sneeuw kan niet overall mechanisch bestreden worden. Er zijn plaatsen waar de voertuigen niet kunnen komen, maar er zijn ook plaatsen die in het kader van veiligheid extra aandacht nodig hebben. Hierbij moet gedacht worden aan:

- openbare of bijzondere gebouwen
- voetgangersoversteekplaatsen
- bushaltes
- voetgangersdomeinen
- parkeerplaatsen
- trappen voor voetgangers
- belangrijke verbindingspaden
- Voorts geldt dat bij intredende dooi het team Wijkbeheer personeel inzet voor het sneeuw - en ijsvrij maken van straatkolken om de afvoer van dooiwater te bevorderen.

Uitvoeringsplan

Een kaart met de strooiroutes wordt gepubliceerd op de website van de gemeente.